
VÁLOGATÁSOK; VÁLOGATÁSOK KÉTFELÉ

1. modul

KÉSZÍTETTE: C. NEMÉNYI ESZTER–SZITÁNYI JUDIT

MODULLEÍRÁS

A modul célja	Az éves munkára való ráhangolás. Az első osztályos tevékenységek felújítása.
Időkeret	Kb. 2 óra intenzíven, aztán hosszú időn át való gyakorlás.
Ajánlott korosztály	7–8 évesek; 2. évfolyam
Modulkapcsolódási pontok	Tágabb környezetben: kereszttantervi NAT szerint: Környezeti nevelés, Énkép, önismeret; Tanulás Kompetenciaterület szerint: szociális, környezeti Szűkebb környezetben, saját programcsomagunkon belül: a 2., 4., 8., 9., 10. modul Ajánlott megelőző tevékenységek: –
A képességfejlesztés fókuszai	Megismerési képességek alapozása: – az érzékszervek tudatos működtetése. – a megfigyelt tulajdonság, viszony kifejezése tevékenységgel, szóval. – tudatos és akaratlagos emlékezés. – a logikai gondolkodás előkészítése. Az elemi kommunikációs képesség fejlesztése; párkapcsolatokban és csoportokban való működtetése. Téri tájékozódás. Az induktív és deduktív lépések gyakorlása.

AJÁNLÁS

A megismerési képességek egyik kulcsfontosságú támogatója az a képesség és szokás, hogy az állításokat megítéljük igazságuk szerint. Miközben a gyerekek tudatosan igaz és nem igaz állításokat fogalmazhatnak meg adott képről, helyzetről, eldönthetik mások állításának igazságát, kiegészíthetnek nyitott mondatokat igazzá, nem igazzá, fokozatosan szokásukká válik az állítások és a tapasztalt tények összevetése, alakul önellenőrző képességük.

Az elemek – személyek, tárgyak, jelek, fogalmak – szétválogatása két-, három-, négy-, vagy többfelé állandó döntéshelyzetet kínál arra, hogy a válogatás alapját képező tulajdonságok közül melyik igaz az éppen szem előtt álló elemre. (Például a logikai készlet lapjait színek szerint szétválogatva, egyenként döntünk arról, hogy a pirosak, a sárgák, a zöldek vagy a kékek közé kerüljenek-e.) A kétfelé válogatásban pedig egy tulajdonságról döntjük el, hogy az igaz vagy nem igaz az elemre. (Pl. a logikai lapokat színek szerint úgy válogathatjuk kétfelé, hogy az egyik részbe tesszük a pirosakat, a másikba a többit.) Az együvé gyűjtött elemek közös tulajdonságának meghatározása viszonylag könnyű szokott lenni. Azonban a kétfelé válogatás során „kívül maradó”, „ki nem válogatott” elemek közös tulajdonságának megkeresése nehéz; érdemes hosszú időt szánni arra, hogy a gyerekek maguk találjanak rá a „nem” szó használatára. Ez a tevékenység most csak elkezdődik, és gyakran csak 3. osztályban jutnak el odáig a gyerekek, hogy önállóan, helyesen alkalmazzák egy tulajdonság tagadását a tulajdonság szerint kiválasztott halmaz kiegészítő halmazára. (Nem az a nehéz, hogy egy elemről eldöntsék, hogy az például piros vagy nem piros, kétjegyű szám vagy nem kétjegyű stb., hanem az, hogy az összes kék, zöld, sárga stb. elemre jellemző tulajdonságként megtalálják, hogy „nem piros”, az összes egyjegyű, háromjegyű, négyjegyű stb. számra, hogy „nem kétjegyű”.)

TÁMOGATÓ RENDSZER

C. Neményi Eszter–Sz. Oravecz Márta: *Útjelző a 2. osztályos matematika tanításához: (Igaz? Nem igaz?)*

ÉRTÉKELÉS

A modulban **folyamatos megfigyeléssel** követjük hogy ki-ki

- tud-e a valósághoz igazodó állításokat alkotni, azaz valóban az észlelt valóságról szól-e az állítása,
- meg tudja-e ítélni egy elhangzott állítás igazságát az észlelt valósággal való összevetés alapján,
- tud-e céltudatosan igaz, illetve téves állítást alkotni, nyitott mondatot adott céllal kiegészíteni (azaz igazzá, illetve tévessé lezárni).

A TOVÁBBLÉPÉS ALAPJA

A gyerekeknek az értékelésre a motiválás, a tanulási helyzet elfogadása szempontjából van szükségük az első órákon. Főképpen az együttműködés, a kölcsönös segítségadás és -elfogadás elindítása lehet jó hozadéka a rövid időszaknak.

MODULVÁZLAT

Időterv: 1. óra: I. és II/1–5. lépés
2. óra: II/6–9. lépés

Változat	Lépések, tevékenységek (a mellékekben részletesen kifejtve)	Kiemelt készségek, képeségek	Célcsoport / A differenciálás lehetőségei	Tanulásszervezés		Eszköz (mellékletben: a feladatok, gyűjtemények, tananyagtartalmak)
				Munkaformák	Módszerek	
I. Ráhangolódás, a feldolgozás előkészítése						
	Hazudós mese	megfigyelőképesség, emlékezés, az igazság megítélésé- nek képessége	egész osztály	közös	megfigyelés, beszélgetés	a mese leírása (1. melléklet) kép 1/A melléklet
II. Az új tartalom feldolgozása						
	1. Az első osztályban kialakult szokásrend felidézése tevékenységgel: taneszközök válogatása, rendezése	tájékozódás a teremben, emlékezés, rendezés	egész osztály	közös és írá- nyított egyéni; egymás mun- kájának megte- kintése	tevékenyked- tetés, beszél- getés	taneszközök, a táska tartalma; az osztály berende- zési tárgyai
	2. A logikai készlet tulajdonságainak felidézése – Egy lap megmutatása – milyen van még?	megfigyelés: azonosítás, megkülönböztetés; tu- lajdonságok kiemelése	egész osztály	közös	beszélgetés	demonstrációs lo- gikai készlet (t/1.), tanulói logikai készlet: elég nagy dobozban

Változat	Lépések, tevékenységek (a mellékletekben részletesen kifejtve)	Kiemelt készségek, képességek	Célcsoport / A differenciálás lehetőségei	Tanulásszervezés		Eszköz (mellékletben: a feladatok, gyűjtemények, tananyagtartalmak)
				Munkaformák	Módszerek	
	3. 8 elemből álló együttes jellemzése állításokkal – A kiválasztott 8 lap felkerül a táblára; igaz, hamis állítások mondása, megítélése, nyitott mondat kiegészítése – Nem igaz állítás igazzá tévése a 8 elemű együttes megváltoztatásával	megfigyelés: azonosítás, megkülönböztetés, tulajdonságok kiemelése; logikai gondolkodás előkészítése: állítások igazságának eldöntése	egész osztály	közös	játék, tevékenykedtetés, beszélgetés	demonstrációs logikai készlet (t/1.), tanulói logikai készlet
C	3. 8 elemből álló együttes jellemzése állításokkal – „Rontó játék”	megfigyelés: azonosítás, megkülönböztetés, tulajdonságok kiemelése, logikai gondolkodás előkészítése: állítások igazságának eldöntése	4 fős, vegyes szintű csoportok, a megbízott játékvezető segít a döntésben és változtatásban	csoportos	játék	tanulói logikai készlet
	4. Válogatás aszerint, hogy mely lapokra igaz, melyekre nem igaz a mondott tulajdonság – Válogató barkochba – Barkochba jelek használatával	megfigyelés: azonosítás, megkülönböztetés, tulajdonságok kiemelése; logikai gondolkodás előkészítése: állítások igazságának eldöntése	egész osztály, aztán folytatásként az osztálynak az a része, akiknek nehézséget jelent a kérdéshez tartozó szétválogatás vagy a jelek értelmezése	frontális, majd 4 fős csoportok	játék	tanulói logikai készlet, jelkártyakészlet (t/2.)
C	4. Válogatás aszerint, hogy mely lapokra igaz, melyekre nem igaz a mondott tulajdonság – Hazudós barkochba (válogatással, vagy anélkül)	megfigyelés: azonosítás, megkülönböztetés, tulajdonságok kiemelése; logikai gondolkodás előkészítése: állítások igazságának eldöntése	gyorsabban haladók a többiek eredeti játéktevékenységének folytatása mellett	4 fős csoportok	játék	tanulói logikai készlet
	5. Házi feladat: tejföls- és joghurtospoharak gyűjtése					

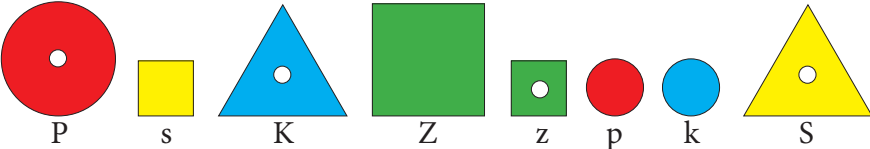
Változat	Lépések, tevékenységek (a melléletekben részletesen kifejtve)	Kiemelt készségek, képességek	Célcsoport / A differenciálás lehetőségei	Tanulásszervezés		Eszköz (mellékletben: a feladatok, gyűjtemények, tananyagtartalmak)
				Munkaformák	Módszerek	
	6. Válogatás aszerint, hogy kikre igaz, kikre nem igaz a mondott tulajdonság Válogatós barkochba	tulajdonságok megfigyelése, igazság megítélése	egész osztály	közös	játék	gyerekek
	7. Négyféle különböző készlet szétválogatása saját szempont szerint	tulajdonságok megfigyelése, igazság megítélése	egész osztály	csoportos	tevékenykedtetés, vita, megbeszélés, egymás munkáinak ellenőrzése	két-két készlet a következőkből: virágoskártya-készlet (t/14.) (2/A, 2/B melléklet), gombkészlet (a 3. melléklet leírása szerint), szóképek-készlet (4. melléklet), „tájképek-kártya” (alapkészlet, t/15.)
	8. Elemek közös tulajdonságának felismerése, kontraszt segítségével, megnevezése – „Kakukktojás-játékok”	megfigyelés, érzékelés, tudatosítás	az egész osztály	frontális és csoportos	tevékenykedtetés, játék	a 7. lépés mellékletei
	9. Kétfelé válogatás: Olyan tulajdonság keresgélese, amely az összes, ki nem válogatott elemre igaz. (Mit tudsz biztosan?)	megfigyelés, érzékelés, tudatosítás	az egész osztály, illetve csoportos együttműködés	frontális, második menetben az eredeti csoportokkal páros játék	tevékenykedtetés, sejtés ki-mondása és ellenőrzése	az első játék a logikai készlettel; a többi a 7. lépés mellékleteivel, és csoportonként egy-egy elég nagy doboz; színes ceruza vagy filctoll, 8-8 kártya méretű lap; demonstrációs jelkártyák (alapkészlet, t/2.)

A FELDOLGOZÁS MENETE

Az alábbi részletes leírás célja elsősorban egyféle minta bemutatása. Nem lehet és nem szabad kötelező jellegű előírásnak tekinteni. A pedagógus legjobb belátása szerint dönthet a részletek felhasználásáról, módosításáról vagy újabb variációk kidolgozásáról.

I. Ráhangolódás, a feldolgozás előkészítése	
Tanítói tevékenység	Tanulói tevékenység
<p>Hazudós mese „Elmesélek egy mesét. Arra vagyok kíváncsi, hogy milyen címet adhatnánk neki?” A mese elmondása. Irányított beszélgetés az 1/a melléklet képeinek felhasználásával: Miért indult a két testvér szerencsét próbálni? Kinek akarta feleségül adni a király a lányát? Mit mesélt el az okos fiú a királynak? Te elhitted volna? Miért hihetetlen ez a történet? A király elhitte, vagy nem? Mit mesélt először a „félnótás” fiú? Elhitted volna neki, hogy a lakodalomra az ő serpenyőjében főzik majd a csigalevest? Miért hihetetlen? Mit mesélt még a bolond testvér a királynak, amiért ő megharagudott? Kinek lett a felesége a királykisasszony? Miért? Milyen címet adhatnánk ennek a mesének?</p>	<p>Beszélgetés a meséről: mi tetszett – a megragadott részletek kiemelése.</p> <p>Az irányított beszélgetésben felidézük a mese néhány részletét; főképpen azokat a mozzanatok, amelyek hihetetlenek, nem fordulhatnak elő.</p>

Tanítói tevékenység	Tanulói tevékenység
<p>A tényleges cím elárulása, és a „Hazudós mese” lehetséges cím kiemelése. Beszélgetés arról, mit jelent az, hogy valaki hazudik. Mikor nagy baj a hazugság? Lehet-e olyan eset, amikor szabad hazudni? Mikor mondjuk inkább azt, hogy téved valaki ahelyett, hogy „hazudik”? „Mi mostantól kezdve nagyon fogunk figyelni, hogy igaz-e az, amit mondunk, és figyelmeztetjük egymást, vagy a tanító nénit/bácsit, ha téved. Ilyenkor azt mondjuk, hogy tévedtél, hogy nem ez az igazság.”</p>	<p>Címkeresés (pl. „Az okos meg a bolondos”, vagy „A hiszékeny király”, vagy „Kié lesz a királykisasszony?”, vagy „Hazudós mese”).</p>
II. Az új tartalom feldolgozása	
<p>1. Az első osztályban kialakult szokásrend felidézése tevékenységgel: taneszközök válogatása, rendezése „Már az elmúlt évben is voltak olyan szokásaink, amelyeket most is szeretnénk megtartani. Az egyik a taneszközeink rendben tartása.”</p> <p>„Tegyetek ki az asztalotokra (padotokra) mindent, ami a táskátokban van! Mondjátok el, hogy mi minden volt benne! Válogassátok szét ezeket a tárgyakat valahogyan!”</p> <p>Nézzétek meg egymás válogatását! Találjuk ki, hogy miket gyűjtött együvé a társunk! „Igaz, amit ... állít?”</p> <p>Beszéljük meg, hogy miket kell hátravinni a szekrénykébe (polcra), amit nem fogunk naponta hazavinni! Kijelöljük mindenki taneszközeinek a helyét, ellátjuk címkével. Beszéljük meg, hogy mit viszünk haza minden nap! Hova tesszük a tizórait, a tisztasági csomagot, ebben miknek legyen helye? Mi az, amit általában nem hozunk el az iskolába – csak külön megbeszélés után? Megbeszélhetjük azt is, hogy minden óra előtt a tábla meghatározott helyén felüntetjük, hogy mikre lesz szükség az órán, és hogy ezeket a becsengetésre elő kell készíteni. (Kialakíthatunk felelős-rendszert is, de lehet későbbre is halasztani pl. a virágok gondozásával való megbízásokat, vagy a naposrendet...).</p>	<p>Elmondhatják egymásnak, hogy kiknek kell különösen vigyázniuk a rendre, hogy kiknek, hogyan szeretnének ebben segíteni.</p> <p>Saját szempontú válogatások (pl. füzetek, könyvek, írószerek, tizórai, játékok, vonalzó stb., vagy együtt a taneszközök, külön-külön a többi; vagy együtt azok, amik papírból vannak, és jellemző anyaguk szerint alkot külön-külön csoportokat a többi tárgy...)</p> <p>A válogatásban együvé gyűjtött tárgyak közös tulajdonságainak vagy gyűjtőnévnek keresése, megbeszélése; a megfogalmazott állítások igazságának megítélése.</p> <p>A gyerekek elhelyezik a szekrénykébe való taneszközöket; segítik egymást az elhelyezésben.</p>

Tanítói tevékenység	Tanulói tevékenység
<p>3. 8 elemből álló együttes jellemzése állításokkal</p> <ul style="list-style-type: none"> A kiválasztott, táblára tett 8 lapról igaz, hamis állítások mondása, megítélése, nyitott mondat kiegészítése. „Mondjatok igaz mondatokat a kitett lapokról!” <p>„Most olyan mondatokat mondjatok, amit a hiszékeny, mesebeli király sem hinne el! Hogyan hívjuk az ilyen mondatokat?” (Téves, vagy nem igaz mondatoknak.)</p> <p>„Én mondok állításokat. Döntsétek el, hogy igaz, vagy nem igaz, amit állítok! Ha igaz, akkor emeljétek magasba a két kezeteiket, ha nem igaz, akkor üsse-tek egyet az asztalra! (Ne legyen túlságosan hangos!)”</p> <p>Pl. a következő nyolc lapról</p> <p>szólhatnak ilyen állítások: „Van köztük piros lap.” (Akár csak egy piros lap megmutatása igazolja az állítás igazságát.) „Mindegyik lap kicsi.” (Egyetlen ellenpélda, egy nagy lap elég a tévedés megmutatásához.) „Nincs köztük sár-ga.” „A zöld lapok négyszögek.” „Mindegyik négyszög zöld.”...</p> <ul style="list-style-type: none"> Nem igaz állítás igazgá tévése a 8 elemű együttes megváltoztatásával. „Játsszunk úgy, hogy a kitett lapokról téves állítást mondunk! Ezt úgy javítjuk, hogy a kitett lapokat változtatjuk meg, hogy azokra már igaz legyen az állítás!” 	<p>Egyes lapokról, illetve több lapról szóló állítások alkotása, az elhangzott állítások igazságának megítélése.</p> <p>Döntés, az igazságérték jelzése megbeszélte jelekkel. Annak megmutatása esetenként, hogy miért igaz az állítás, illetve melyik lap mutatja meg, hogy nem igaz. (Először mindenki a helyén keres olyan lapot, lapokat, amelyekkel döntését igazolja, aztán a táblánál is megmutatja egy-egy gyerek, hogyan gondolta. Ezt a többiekkel megvitatjuk.)</p> <p>Az előbbi mondatok mintájára téves állításokat mondanak. Egy téves állítás elhangzása után a táblai együttesből levesznek, kicserélnék egy vagy több lapot, esetleg hozzátesznek, hogy igazgá váljon a mondat. Pl. ha valaki azt mondja a fenti nyolc lapról, hogy „Nincs köztük piros kör”, akkor a két piros kört kell levenni, hogy a mondat igazgá váljon. Ha így szól a téves állítás: „Mindegyik lap kicsi”, akkor le kell venni a nagy lapokat (vagy mindegyik lapot kicserélni kicsire...).</p>

Tanítói tevékenység	Tanulói tevékenység
<p>3. 8 elemből álló együttes jellemzése állításokkal</p> <p>– „Rontó játék”</p> <p>Csoportok szervezése, alkalmi játékvezető kijelölése.</p> <p>A játék ismertetése: „Vegyetek ki csukott szemmel a készletből 3 lapot! Tegyétek magatok elé! Igaz állítást kell mondani az előttetek levő lapokról! A soron következő játékos úgy változtat a kitett lapokon, hogy az igaz állítás tévessé váljon. (Szabad hozzátenni a lapokhoz, elvenni a lapok közül, szabad kicserélni egy vagy több lapot.) Ellenőrizétek egymást, és segítsetek egymásnak! A játékvezető minden mondatot és változtatást ellenőriz.</p> <p>Folyamatos ellenőrzés, segítség. Esetenként egy-egy túl nehézre sikerült mondat helyébe egyszerűbbet ajánlhatunk.</p>	<p>4 fős csoportok alkotása a tanító irányításával (vegyes szintű csoportok).</p> <p>A játékvezető ellenőrzi, hogy igaz-e a mondott állítás, sikerült-e a „rontás”. (Természetesen minden játékos figyel és ellenőriz.)</p>

Tanítói tevékenység	Tanulói tevékenység
<p>4. Válogatás aszerint, hogy mely lapokra igaz, melyekre nem igaz a mondott tulajdonság</p> <ul style="list-style-type: none"> - Válogató barkochba „Ismét azokkal a lapokkal kezdjük a játékot, amelyeket először a táblára válogattunk (legyen mindenképpen kevés lap, amelyek mindenféle tulajdonságot képviselnek!). Kitalálót játszunk: barkochbának nevezik a játékot. Elrejtetek egyet a kitett lapok közül (egy másodpéldányt), ti kérdeztek! A kérdés után mindjárt válasszatok szét a lapokat, amikre igent válaszolnék és külön azokat, amikre nemet mondanék! Csak ezután felelek a kérdésre.” Elkezdődik a játék, hogy ezt a szétválogatást mindenki megérthesse. Ezután folytatja a tanító a játék további menetét: „Felelek (igen, illetve nem). Most toljátok föl az asztal széléhez azokat a lapokat, amelyekről már biztosan tudjátok, hogy nem lehetnek a kezemben!” (Ismét ellenőrzés következik, hogy valóban azokat tartották-e maguk előtt, amik még szóba jöhetnek. Meg is beszéljük, hogy ami előttük maradt, arra igaz, hogy...) „Jöhet a következő kérdés!” – ismét válogatás; válasz után az egyik rész félretolása... mindaddig, amíg egyetlen lap marad a gyerekek előtt. Ezt azonosítják a tanító által felmutatott lappal. Igény és lehetőség szerint még 1 vagy 2 lap kitalálása hasonló irányítással, esetleg már egy gyerek rejthet el egy lapot. - Barkochba jelek használatával Az utolsó játékot úgy játsszuk, hogy a kérdésnek megfelelő jelet felteszem a táblára. Szétválogatás után álló vonallal jelölöm, ha igen a válasz: fekvő vonallal, ha nem a felelet: — Például ha ezt a jelet teszem ki először: ☐, akkor a gyerekek négyszögekre és nem négyszögekre választják ketté a készletüket. A — válasz után a négyszögeket teszik félre, és a többi marad előttük... 	<p>A tanító ismertetése és irányítása szerint játsszák az első játékot. A következőket egyre önállóbban, végül 4 fős csoportokban egy-egy kisgyerek rejt el lapot a doboz fedelébe sodort saját nyolc lapjából, a többiek sorra kérdeznek, és következhet a válogatás.</p>

Tanítói tevékenység	Tanulói tevékenység
<p>4. Válogatás aszerint, hogy mely lapokra igaz, melyekre nem igaz a mondott tulajdonság</p> <p>– Hazudós barkochba</p> <p>A játék ismertetése: „A játékosok úgy próbálják kitalálni az elrejtett lapot, hogy mindegyik kérdésre téves választ kapnak: azaz akkor mond igent a játékvezető, ha nem igaz a kérdezett tulajdonság, és akkor nemet, amikor igaz.”</p> <p>Próbajáték a tanító vezetésével, miközben a többiek 4 fős csoportokban játszanak egy válogató barkochbát.</p>	<p>Kis irányítással önként vállalkozók közösen értelmezik és próbajátékkal kipróbálják a játékot. (Pl. ha a „Piros?” kérdésre „nem” a válasz, ez tévedés, azaz éppen a „piros” tulajdonság igaz, ezeket kell előttünk hagyni.) Utána 4 fős csoportokban eljátsszák.</p>
<p>5. Házi feladat adása: tejföls- és joghurtospoharak gyűjtése</p>	<p>A házi feladat elisméltése, ötletek mondása.</p>
<p>2. óra</p>	
<p>6. Válogatás aszerint, hogy kikre igaz, kikre nem igaz a mondott tulajdonság</p> <p>Válogató barkochba megisméltése gyerekekkel:</p> <p>„Mielőtt helyremennétek, játsszunk egy kitalálóst! Találjátok ki, hogy kire gondoltam az osztályból! Kérdezzetek! A kérdés után kétfelé kell rendeződnötök aszerint, hogy kikre igaz, kikre nem igaz a kérdezett tulajdonság. Válasz után helyremehet mindenki, akire már biztosan nem gondolhattam.”</p> <p>Az elmúlt órán megismert játék egyszeri lejátszása.</p>	<p>Az elmúlt órán megismert játék egyszeri lejátszása az osztály tanulóival.</p>
<p>7. Négyféle különböző készlet szétválogatása saját szempont szerint</p> <p>4 fős csoportokba rendezi a gyerekeket, és ellátja őket egy-egy alkalmmal összeválogatott készlettel, illetve teljes logikai készlettel. (Több csoport is dolgozhat ugyanolyan készlettel.)</p> <p>Feladatul azt tűzi ki, hogy a csoport nézegesse meg alaposan azt a készletet, amit kapott, aztán egyezzen meg abban, hogy hogyan válogatják szét a gombokat, szavakat, képeket. Ne árulják el a többi csoportnak, hogy miket gyűjtöttek együvé, azt majd megpróbálják a többiek kitalálni. Minél érdekesebb szempontot keressenek.</p> <p>A munkát ellenőrzi, szükség szerint segít elsősorban a szervezésben, technikai problémákban, viták békés lezárásában.</p>	<p>Megbeszélés, alku, vita, megegyezés – tevékeny szétválogatás.</p> <p>Forgás után minden csoport egy másik asztalhoz megy át, ahol megpróbálja kitalálni, hogy hogyan válogatták szét az ott levő készletet. Az előző csoportból egy megbízott a saját asztalánál marad ellenőrizni a megfejtést, esetleg segítséget ad, ha nagyon nehezen megy. A kitalálás után minden csoport másik készlethez kerül, és új szempont szerint válogat.</p> <p>Újból forgás következik, a szempont kitalálása, ellenőrzése.</p> <p>Minden csoport dolgozik egyszer mindegyik eszközzel, hogy minél többféle válogatással lehessen dolguk.</p>

Tanítói tevékenység	Tanulói tevékenység
<p>8. Elemek közös tulajdonságának kontraszt segítségével való felismerése, megnevezése</p> <p>– „Kakukktojás-játékok” (Ha szükséges, felelevenítik a címadó madárról ismert szokást, hogy értelmezzék az elnevezést.)</p> <p>Minden asztaltársasághoz odamegy a tanító, és ő válogat össze 8-10 elemet. Olyan szempontot követ, ami szerint egyik csoport sem válogatott, és lehetőleg szóba sem került. A gyerekek megfigyelik az összegyűjtött gombokat (képeket, szavakat), aztán hunynak. A tanító helyük szerint összekeveri az elemeket, és egy oda nem illőt tesz a kiválasztottak közé. (Pl. egy 3 szótagú szót az egytagúak közé, egy olyant, amelyben nincs hosszú mássalhangzó a hosszú mássalhangzósak közé..., egy fényeset a matt gombok közé..., egy kártyát, amelyen nincs fa azok közé, amelyeken van..., egy balra hajló virágot a jobbra hajlók közé...)</p> <p>A játékok ellenőrzésénél ügyel arra, hogy egyes esetekben több megoldás is lehetséges, valamennyit fogalmazhassák meg a gyerekek.</p>	<p>A gyerekek közül mindenki megpróbálja megkeresni a kakukktojást, és elmondják, hogy miért nem tartozik a többi közé. (Ennek során kiemelődik a többi közös tulajdonsága: a többi mind...)</p> <p>A játékot a csoport folytatja úgy, hogy minden fordulóban más gyerekpáros válogat össze egy csoportot, amelynek elemei valamely tulajdonságban megegyeznek, és betesznek közéjük egy oda nem illőt. A másik két játékosnak kell megtalálnia a kakukktojást, és elmagyarázni, miért nem illik a többi közé.</p>

Tanítói tevékenység	Tanulói tevékenység
<p>9. Kétfelé válogatás Olyan tulajdonság keresgélése, amely az összes, ki nem válogatott elemre igaz. (Mit tudsz biztosan?) – A logikai játékkal játszunk először. „Válogassátok ki magatok elé az összes lapot, amire igaz, hogy zöld! A többit sodorjátok vissza a dobozba!” „Menj oda X valakihez, és csukott szemmel érintsd meg az egyik lapot az asztalán! Tudsz-e valami biztosat mondani a megérintett lapról?” Készítsünk egy jelkártyát, ami megmutatja, hogy mi volt biztos! Filctollal tegyék a lapra egy zöld foltot, és tegyék a kiválogatott lapokhoz! (A táblára teszi a saját jelkártyáját.) „Menj oda Y valakinek az asztalához, és csukott szemmel érintsd meg az egyik lapot a dobozában! Tudsz-e valami biztosat mondani a megérintett lapról?”</p> <p>Milyen jelkártyát készítsünk a dobozban levő lapokra? (Áthúzott zöld folt jelölje a „nem zöld” tulajdonságot; mintának felteszi a tanító a táblára.) „Újabb válogatás következik. Tegyétek magatok elé az összes kört! A többit tegyék vissza a dobozba!” Jelkártyák. (Szükség szerint lejátszathatja a nagy lapok kiválogatásával is.)</p> <p>– „Csoportokban folytatjuk a játékot. Minden csoport az asztalán levő készlettel játszik. Egy kisgyerek kiválogat a gombok, képek vagy szókártyák közül valamilyeneket, de az összes olyan tulajdonságút! A többit elrejt a dobozba. A többiek jól megfigyelik, hogy milyeneket tett a társuk az asztalra, és következhet az érintős játék.” Ehhez is kitalálhattok egy-egy játék végén jelkártyákat!</p>	<p>A zöld lapok kiválogatása, a többi a dobozba! (A doboz mérete akkora, hogy jól bele lehessen nyúlni, részben át lehessen látni a benne levő lapokat.) Egy gyerek csukott szemmel megérint egy lapot, találgat, esetleg rámondja, hogy biztosan zöld. 2-3 gyerekkel is megismételhető más-más asztalnál, hogy átéljék a zöld tulajdonság bizonyosságát.</p> <p>Jelkártyakészítés csoportonként, elhelyezése az asztalon a zöld lapokhoz</p> <p>A találgatás valószínűleg most tovább tart, és igen nagy eséllyel úgy zárul, hogy nem tud biztosat. Ha eltalálja is, hogy pl. sárga, a bizonytalanság a levegőben van. Ezt a próbálkozást sokszor, sok kisgyerekkel érdemes ismételni. Ha senki nem mondja ki, hogy biztosan „nem zöld” a lap, akkor a tanító is játssza el, és állítsa a lapról, hogy „biztosan tudom, hogy nem zöld a lap”. Jelkártyakészítés csoportonként, elhelyezése az asztalon a nem zöld lapokhoz</p> <p>Az előző játék szerint: a kint levők megérintése, megnevezése; utána a dobozban maradóknak jellemzése egy biztos tulajdonságával: nem kör.</p> <p>A négy már megismert készlettel csoportos játék, hozzá jelkártyák kitalálása.</p>
<p>Házi feladat Ne feledkezzetek meg a tejföls- és joghurtospoharak gyűjtéséről! Aki már gyűjtött, hozza el holnapra, de gyűjtsön még tovább!</p>	